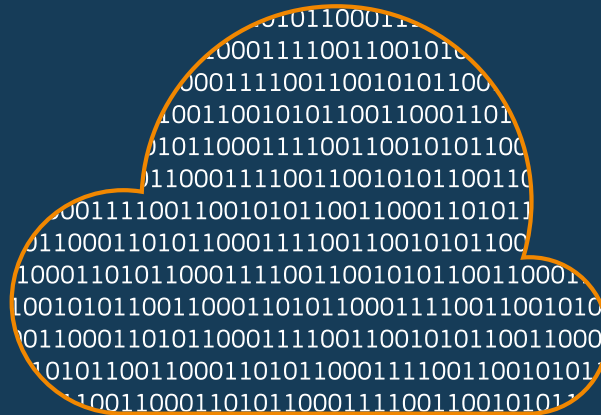

To su vaši podatci – preuzmite nadzor

VODIČ ZA GRAĐANE
O ZAŠTITI PODATAKA U EU-U

ZAŠTITITE SVOJE PODATKE U EU-U

Neovisno o tome je li riječ o internetskom bankarstvu, kupnji, društvenim mrežama ili elektroničkom povratu poreza, dijelimo sve više i više osobnih podataka.

Opća uredba EU-a o zaštiti podataka pomaže vam preuzeti nadzor nad tim informacijama s pomoću **nekoliko ključnih prava** omogućujući vam da se bolje zaštitite.

📌 ŠTO SU „OSOBNİ PODATCI“

Opća uredba EU-a o zaštiti podataka primjenjuje se na sve informacije koje se odnose na vas kao pojedinca čiji je identitet utvrđen ili se može utvrditi. Primjerice, to znači vaše ime, kućnu adresu, broj osobne iskaznice, šifru internetskog protokola (IP) ili informacije o vašem zdravlju.

Neki su osjetljivi podatci, poput onih o vašem zdravlju, rasnom ili etničkom podrijetlu, političkim stajalištima i spolnoj orijentaciji, posebice zaštićeni.

Mogu se prikupljati i upotrebljavati samo u posebnim okolnostima, primjerice ako ste dali izričitu privolu ili to dopušta nacionalno pravo.

📌 KADA SE PRAVILA PRIMJENJUJU

Pravila se primjenjuju kad se vaši podatci **prikupljaju, upotrebljavaju i pohranjuju** digitalno ili u papirnatom strukturiranom sustavu pohrane.

Postoji **jedan skup pravila za cijeli EU** koji u nekim područjima može dopunjavati nacionalno zakonodavstvo. To znači da ćete imati jednaka prava bez obzira na to kome u EU-u date svoje podatke. Nisu izuzeta ni društva izvan EU-a. Ako nude robu i usluge u EU-u ili ako prate vaše ponašanje u EU-u, tada vam moraju omogućiti jednaku razinu zaštite podataka.

PRAVO DA ZNATE TKO OBRAĐUJE ŠTO I ZAŠTO

Pri obradi vaših podataka organizacije vas trebaju jasno informirati o uporabi vaših podataka, što obuhvaća ove informacije:

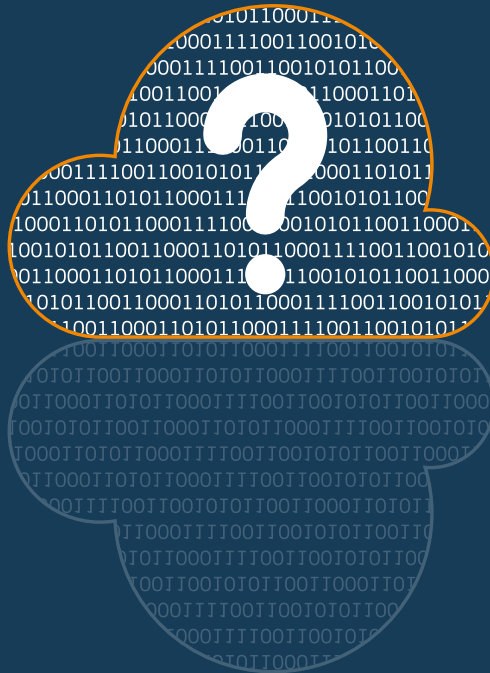
- za koju će se svrhu vaši podatci uporabiti;
- koji je pravni temelj za obradu vaših podataka;
- koliko će dugo vaši podatci biti pohranjeni;
- s kime će dijeliti vaše podatke;
- vaša osnovna prava u pogledu zaštite podataka;
- hoće li se vaši podatci prenositi izvan EU-a;
- vaše pravo na podnošenje pritužbe;
- kako povući privolu ako ste je dali;
- kontaktni podatci organizacije odgovorne za obradu vaših podataka i njezina službenika za zaštitu podataka.

Te informacije trebaju biti navedene **jasnim** i **jednostavnim** jezikom.

Osobni podatci smiju se prikupljati i obrađivati samo za dobro definiranu svrhu. Kada prikuplja vaše podatke, društvo vam mora reći za koju ih svrhu prikuplja. Društva također moraju osigurati da se obrađuju samo relevantni podatci te da se ne čuvaju dulje nego što treba.

Kupili ste nešto na internetu?

Prodavač mora zatražiti samo podatke potrebne za ispunjavanje ugovora. Također vam mora dati prije navedene informacije te mora izbrisati podatke kad mu više nisu potrebni.

PRAVO NA PRISTUP SVOJIM PODATCIMA

Imate pravo besplatno zatražiti pristup osobnim podacima koje organizacija ima o vama te dobiti presliku u dostupnom formatu.

Aplikacije traže previše?

Kupili ste sat za praćenje tjelesne aktivnosti (engl. fitness tracker) i prijavili se u zdravstvenu aplikaciju koja prati vašu aktivnost.

Od operatera aplikacije možete zatražiti sve informacije koje se obrađuju o vama. To uključuje sve podatke o pretplati (poput imena i kontaktnih pojedinosti kad je potrebno) i sve informacije koje su o vama prikupljene preko kupljenog sata (npr. srčani otkucaji, rezultati itd.).

Želite li vidjeti što e-prodavaonica zna o vama?

Kupili ste robu preko internetske prodaje. Od tvrtke možete zatražiti da vam navedu koje vaše osobne podatke imaju, uključujući ime i kontaktne pojedinosti, informacije o kreditnim karticama te o datumima i vrstama kupnje.

PRAVO NA PRIGOVOR

Ako organizacija obrađuje vaše osobne podatke, možete imati pravo na prigovor. No, interes javnosti u nekim okolnostima nadilazi vaš interes. Primjerice, pri znanstvenom ili povijesnom istraživanju.

Također imate pravo na prigovor ako ste izloženi izravnom marketingu.

*Dosta vam je
oglasa?*

Na internetu ste kupili dvije ulaznice za koncert omiljene glazbene skupine. Nakon toga zasuti ste promidžbenim porukama za koncerte i događaje koji vas ne zanimaju. Obavijestite internetskog prodavatelja ulaznica da ne želite primati dodatne promidžbene poruke. Tvrtka treba prestati s obradom vaših podataka za izravni marketing te biste uskoro trebali prestati dobivati njihove elektroničke poruke. To vam ne smiju zaračunati.

PRAVO NA ISPRAVAK OSOBNIH PODATAKA

Pogreške u vašim osobnim podacima mogu znatno utjecati na vaš život, posebice kad predajte zahtjev za kreditne pozajmice, osiguranje, kredit itd.

Ako smatrate da bi osobni podatci u posjedu organizacije mogli biti netočni, nepotpuni ili neprecizni, možete zatražiti njihovo ispravljanje. To treba učiniti bez nepotrebne odgode.

Netočni vas podatci koštaju?

Podnosite zahtjev za novu policu osiguranja, ali opažate da vas je društvo greškom pohranilo kao pušača, povećavajući tako premije životnog osiguranja. Imate ih pravo kontaktirati i tražiti ispravak.

PRAVO NA BRISANJE PODATAKA I PRAVO NA ZABORAV

Ako ste dali privolu za obradu svojih podataka, povlačenjem privole možete od organizacije zahtijevati da ih prestane obrađivati. Ako nema drugog temelja za obradu vaših podataka, to je dužna učiniti. Davanje i povlačenje privole mora biti jednostavno.

Ako vaši podatci više nisu potrebni ili se nezakonito obrađuju, možete zahtijevati brisanje podataka. Međutim, čuvati se moraju i ostala prava EU-a, poput slobode govora. Primjerice, kontroverzne izjave javnih osoba ne mogu se automatski izbrisati ako je za javni interes bolje da budu sačuvane na internetu.

Organizacije moraju na zahtjev izbrisati osobne podatke prikupljene od djeteta, koji se obrađuju preko aplikacije ili internetske stranice.

Rezultati istraživanja nisu važni?

Kada u internetsku tražilicu unesete svoje ime, rezultati uključuju poveznice na stari novinski članak o dugu koji ste odavno platili. Ako niste javna osoba i ako vaš interes za uklanjanjem članka nadilazi interes opće javnosti na pristup informacijama, tražilica je obvezna izbrisati poveznice.

PRAVO NA MIŠLJENJE KADA SE ODLUKE DONOSE AUTOMATIZIRANO

Neke organizacije, poput banaka, poreznih ureda i bolnica, upotrebljavaju algoritme za odlučivanje u vezi s vama na temelju vaših osobnih podataka. Za njih je to učinkovito, ali nije uvijek pregledno, a te odluke mogu utjecati na vas u pravnom smislu ili na neki drugi način. Pritom su organizacije dužne:

- obavijestiti vas o tome je li njihovo odlučivanje automatizirano;
- dati vam pravo da automatiziranu odluku pregleda osoba;
- omogućiti vam osporavanje automatizirane odluke.

Automatizirane odluke dopuštene su u nekim okolnostima, primjerice kada to dopušta određeni zakon.

Tražite li kredit?

Zatražili ste kredit od internetske banke. Od vas se traži da unesete svoje podatke i algoritam banke govori vam hoće li vam banka odobriti kredit te navodi predloženu kamatnu stopu. Morate biti informirani o tome da možete: izraziti svoje mišljenje, osporiti odluku i tražiti uključivanje osobe u proces radi pojašnjenja odluke donesene algoritmom.

PRAVO NA PRIJENOS PODATAKA

Ako tvrtka upotrebljava vaše podatke nakon što ste dali svoju privolu ili potpisali ugovor, tada možete zatražiti da vam se ti podatci vrte ili prenesu drugoj tvrtki čijim biste se uslugama željeli koristiti – to se naziva pravom na „prenosivost podataka”. Izvorni dobavljač, poput tvrtke vlasnika društvenog medija, banke ili čak davatelja zdravstvenih usluga, treba prenijeti podatke novom dobavljaču. Prenošenje podataka trebalo bi vam pomoći da jednostavnije pristupate drugim tržištima, dajući vam tako i veći izbor.

Pronašli ste povoljnijeg dobavljača?

Pronašli ste povoljnijeg dobavljača struje. Od trenutnog dobavljača možete zatražiti da vaše podatke izravno prenese novom dobavljaču ako je to tehnički izvedivo. Svakako, vaše podatke mora vam vratiti u uobičajenom, strojno čitljivom formatu da bi se oni mogli upotrebljavati u drugim sustavima.

📍 IZGUBLJENI ILI UKRADENI PODATCI?

Pravila osiguravaju da ste zaštićeni. Postoji li rizik od povrede sigurnosti podataka, organizacija koja ima vaše podatke o tome mora obavijestiti nacionalno tijelo za zaštitu podataka. Ako postoji veća opasnost od curenja podataka, o tome morate biti osobno obaviješteni.

U svakoj zemlji EU-a postoje tijela za zaštitu podataka, koja nadgledaju provedbu zakona EU-a o zaštiti podataka.

Taksi prijevoznik izgubio je vaše podatke?

Vožnje taksijem rezervirate preko aplikacije. Taxi-tvrtka izložena je povredi sigurnosti podataka pri kojoj su ukradeni podatci o vozaču i korisniku. Pritužbu možete podnijeti nacionalnom tijelu za zaštitu podataka, koje će provesti istragu.

📍 MISLITE LI DA SU PREKRŠENA VAŠA PRAVA NA ZAŠTITU PODATAKA?

Možete se obratiti organizaciji koja ima vaše podatke. Također možete uvijek uložiti prigovor nacionalnom tijelu za zaštitu podataka ili slučaj predati nacionalnom sudu. Tijela za zaštitu podataka organizacijama mogu propisati niz sankcija, uključujući privremenu obustavu ili prekid obrade podataka te im propisati novčanu kaznu.

Ako ste oštećeni, naknadu možete također tražiti pokretanjem pravnog postupka protiv organizacije ili molbom nevladinoj organizaciji koja se bavi zaštitom podataka da vas zastupa.

Obratite se nacionalnom tijelu za zaštitu podataka http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/structure/data-protection-authorities/index_en.htm

Kontakt s EU-om

Osobno

U cijeloj Europskoj uniji postoje stotine informacijskih centara Europe Direct. Adresu najbližeg centra možete pronaći na: https://europa.eu/european-union/contact_hr

Telefonom ili e-poštom

Europe Direct je služba koja odgovara na vaša pitanja o Europskoj uniji.

Možete im se obratiti:

- na besplatni telefonski broj: 00 800 6 7 8 9 10 11 (neki operateri naplaćuju te pozive),
- na broj: +32 22999696 ili
- e-poštom preko: https://europa.eu/european-union/contact_hr

Printed by Bietlot in Belgium

Ni Europska komisija ni osobe koje djeluju u njezino ime ne odgovaraju za uporabu podataka iz ove publikacije.

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2018

© Europska unija, 2018

Ponovna je uporaba dopuštena uz uvjet navođenja izvora.

Politiku ponovne uporabe dokumenata Europske komisije uređuje Odluka 2011/833/EU od 12. prosinca 2011.

(SL L 330, 14.12.2011., str. 39.).

PRINT ISBN 978-92-79-77599-4 doi:10.2838/20886 DS-01-18-022-HR-C

PDF ISBN 978-92-79-77563-5 doi:10.2838/395608 DS-01-18-022-HR-N

Pravila EU-a o zaštiti podataka omogućuju veći nadzor nad osobnim podacima što znači da možete bezbrižno kupovati, dijeliti i pretraživati internet. Provjerite svoja prava, preuzmite nadzor.

europa.eu/dataprotection/hr

